

Jane Austen

Visat núm. 16
(octubre 2013)
per Alba Pijuan

Jane Austen va néixer el 16 de desembre de 1775 a la parròquia de Steventon (Hampshire), al sud d'Anglaterra. Filla del rector de la parròquia, George Austen, i de Cassandra Austen, va ser la setena de vuit germans: sis nois i una noia, Cassandra, amb qui sempre va mantenir una estreta relació que va quedar palesa en l'argument d'algunes de les seves obres.

Tot just acabada de néixer, va ser separada de la família i posada en mans d'una dida perquè l'alletés, cosa normal en aquella època. Més tard, quan tan sols tenia set anys, va ser enviada, juntament amb la seva germana, a Oxford per ser educades per una institutriu. El 1785 les van inscriure a l'Abbey School a Reading (Berkshire), on van romandre internes fins al desembre de 1786: Jane Austen tenia onze anys quan es va posar punt i final a la seva educació formal.

La infantesa a la parròquia de Steventon, on els seus pares van tenir alumnes interns entre 1773 i 1796, va transcórrer amb normalitat; fins i tot, amb certa alegria. Cal fer esment de la representació d'obres de teatre que tot sovint organitzaven els germans, generalment sota la direcció de James Austen, el fill gran: la primera fou el 1782, *Matilda*, i van continuar el 1784 amb *The Rivals*, el 1787 amb *The Wonder*, el 1788 amb *The Sultan* i *High Life Below Stairs*.

Jane Austen, incansable lectora dels llibres de la ben proveïda biblioteca del seu pare, va anar formant-se de manera autodidacta i entre els tretze i disset anys va escriure un conjunt d'obres breus que van recollir-se sota el títol de *Juvenilia* i que es van publicar en tres volums entre 1787 i 1793. El 1796, després d'un desengany amorós, va iniciar-se un dels períodes més prolífics de Jane Austen. Va començar a escriure *First Impressions (Pride and Prejudice)*, que va finalitzar l'estiu següent i que va ser tot seguit rebutjada per l'editor londinenc Thomas Cadell. Tot seguit, el novembre de 1797, va posar-se a reestructurar i reescriure *Elinor and Marianne*, probablement escrita el 1795 en format epistolar, i que esdevindria *Sense and Sensibility*. Finalment, entre 1798 i 1799 va escriure el primer esborrany de *Susan*, que acabaria titulant-se *Northanger Abbey*.

Així doncs, en un període de quatre anys, va escriure tres de les sis grans obres de la seva carrera literària. Primerament, *Sense and Sensibility*, en què se'ns presenta una confrontació entre dues germanes ben diferents: Elinor —discreta, amant de les petites mentides i curiosa amb la seva intimitat—, i Marianne —transparent, de parlar franc i lliure a l'hora d'expressar les seves emocions. Tot i que a l'inici de l'obra, l'autora ens presenta la conducta d'Elinor com la més correcta i mostra el seu desacord amb les imprudències de Marianne, a mesura que avança la trama, Jane Austen mostra més simpatia cap a aquesta darrera. En segon lloc, *Pride and Prejudice*, probablement el llibre més popular d'Austen, és una comèdia amb una heroïna alegre i un final feliç. L'any en què va escriure aquesta novel·la va ser nefast per a Jane Austen, i va aprofitar la seva tasca com a escriptora per crear una ficció que s'allunyés plenament de la seva crua realitat. L'heroïna de la història és Elizabeth Bennet, una noia vital i intel·ligent, com Marianne; però segura d'ella mateixa i amb capacitat per pensar. És forta, se sap protegir i no trenca les normes socials. Finalment,

Northanger Abbey té una relació més estreta amb la vida personal de Jane Austen ja que inclou descripcions detallades de Bath, ciutat ben coneguda per tots els Austen, i també referències a novel·les que s'havien llegit i discutit a Steventon en família. En aquest cas, la narradora és una germana gran que interromp la història per fer els seus propis comentaris, igual que Henry Fielding fa a *Tom Jones*. A més, també conté elements propis de la novel·la gòtica com ara edificis antics, terrors nocturns i amagatalls, però sempre tractats amb un toc d'humor.

El 1801, després que el reverend Austen decidís jubilar-se, la família va deixar la parròquia de Steventon i es va instal·lar a Bath, lloc ideal per intentar trobar un marit per a Jane. Aquest trasllat va provocar una depressió a l'escriptora, que va romandre deu anys sense escriure.

El 1804, va començar a escriure *The Watsons*, una obra que va deixar inacabada a causa de la mort sobtada del seu pare el 21 de gener de 1805, cosa que va provocar un nou trasllat de la mare i les dues filles a una casa més modesta de Bath. Després de diversos canvis infructuosos de llar i de ciutat, les dones de la família Austen, juntament amb una amiga de la infància, Martha Lloyd, van instal·lar-se de manera definitiva a Chawton, el juliol de 1809. Aquesta estabilitat va ser positiva per a Jane Austen, que va retrobar la tranquil·litat per tornar a escriure amb assiduitat.

L'hivern de 1810, l'editor londinenc Thomas Egerton va acceptar publicar *Sense and Sensibility*, que va sortir a llum el 1811 com a obra anònima escrita «per una senyora» i de la qual se'n van esgotar els exemplars. L'editor, entusiasmat per l'èxit, va comprar els drets per publicar la següent obra de Jane Austen. El 1811, l'autora va començar a revisar *First Impressions*, que es publicaria el 1813 amb el títol de *Pride and Prejudice*, sense encara citar l'autora. D'altra banda, també el 1811 Jane Austen va començar a escriure *Mansfield Park*, una novel·la sobre l'estat d'Anglaterra que qüestiona les situacions que provoca la reialesa i la classe de societat que la sustenta, i que és un crit en defensa de la moralitat i una crítica a les normes corrompudes.

L'èxit de l'autora continuava *in crescendo*: el novembre de 1814 es van publicar les segones edicions de *Sense and Sensibility* i *Pride and Prejudice*, i el 1814 Egerton tornava a apostar per Jane Austen amb la publicació de *Mansfield Park*, també com a obra anònima. Després, però, Egerton va negar-se a publicar-ne una segona edició i va finalitzar la seva relació amb l'escriptora que va buscar un altre editor, John Murray, per publicar la seva següent novel·la, *Emma*.

La redacció d'*Emma* va iniciar-se el gener de 1814 i va acabar-se el març de 1815. Abans que es publicés, Jane Austen va rebre la invitació del príncep regent Jordi IV —gran admirador de la seva obra— per anar a visitar la seva biblioteca de Charlton House, on, de manera subtil, se li va suggerir que dediqués la seva pròxima obra al príncep. Així doncs, a final de desembre de 1815 va sortir a llum *Emma*, dedicada amb tots els honors al monarca.

La salut de Jane Austen va començar a malmetre's a principi de 1816, però això no li va impedir continuar treballant de manera incansable en la seva obra. Aquell any, va redactar de *The Elliots*, que s'acabaria convertint en *Persuasion*, mentre una segona edició de *Mansfield Park* sortia a llum a cura de John Murray. El 1817, en un estat molt dèbil, Jane Austen va escriure dotze capítols de la que seria la seva darrera novel·la, *Sanditon*, que quedaria incompleta arran de la mort de l'autora el 18 de juliol de 1817. El desembre d'aquell mateix any, John Murray publicaria en un únic volum *Northanger Abbey* i *Persuasion*, amb una nota biogràfica introductòria escrita pel germà de Jane, Henry Austen.

Recepció de l'obra a Catalunya

L'obra de Jane Austen ja estava tota traduïda al francès el 1824, amb algunes primeres edicions il·lustrades. En canvi, no va ser fins al 1993 que es va poder llegir tota la seva producció en espanyol

i, encara avui, no es pot llegir tota en català, cosa realment sorprenent si es té en compte la importància cabdal d'aquesta escriptora en la literatura anglesa.

La primera traducció que es va publicar va ser el 1985, *Orgull i prejudici*, traduïda per Eulàlia Preses i publicada a la col·lecció «A Tot Vent» d'edicions Proa. Posteriorment, el 1988, va ser Jordi Arbonès l'encarregat de traduir *Persuasió*, publicada per Edhasa. El 1990, el Club Editor va publicar, dins la seva col·lecció «Club dels Novel·listes», *Mansfield Park*, amb traducció de Maria Dolors Ventós. Un any més tard, 1991, Jordi Arbonès va traduir *Northanger Abbey*, publicat per Edhasa a «Clàssics Moderns». El 1997, Edicions 3i4 de València va publicar una adaptació escolar de l'obra *Emma* a càrrec de Josep Ferrer i Costa. El 2004 va ser el torn de *Seny i sentiment*, a cura de Xavier Pàmies per a l'editorial La Magrana, i el 2007 Dolors Udina s'encarregava de traduir dues novel·les breus de joventut, *Amor i amistat* i *Les tres germanes*, que es publicarien en un sol volum a Angle Editorial. Finalment, el 2010 es va fer una nova traducció d'*Orgull i prejudici* per Margarida Trias que es va publicar en una col·lecció juvenil a l'editorial Bambú.